

FP7 PROJEKT

Sedmi okvirni program FP7 je glavni instrument Evropske unije za finansiranje naučnih istraživanja i razvoja. Interes BiH za učešće u Sedmom okvirnom programu Evropske unije (započeo 1. januara 2007. i traje do kraja decembra 2013.) proizlazi iz njenog strateškog opredjeljenja prema evropskim integracijama sa krajnjim ciljem punopravnog članstva u Evropsku uniju. Cilj je dobijanje sredstava za finansiranje naučno-istraživačkog rada, kao i da se inicira mobilnost bh. istraživača u zemlje EU, koje država trenutno ne može osigurati niti finansirati. BiH je postala pridružena članica FP7, što znači da će istraživači, univerziteti, udruženja ili kompanije iz BiH moći učestvovati u svim FP7 pozivima za prijedloge projekata i natjecati se sa ostalim učesnicima iz država članica EU, počevši od 1. januara 2009. godine.

PRIJAVA PROJEKTA

ZA UČEŠĆE U PROJEKTIMA, POTREBNO JE SLIJEDEĆE:

1. Ideja
2. Formirati konzorcij
3. Izraditi prijedlog projekta (proposal) prema pravilima konkretnog programa za koji se aplicira.
4. Projekt prijaviti na odgovarajući poziv (call for proposals) koji raspisuje Evropska komisija i to isključivo elektronskim putem (preko EPSS-a)
5. Kada je poziv zatvoren, projekt prolazi evaluaciju
6. Pregovaranje o ugovoru s Evropskom komisijom
7. Sklapanje ugovora s Evropskom komisijom (ugovor sklapaju svi partneri u projektu)
8. Provođenje projekta
9. Podnošenje izvještaja svih partnera koordinatoru, koji onda šalje izvještaj Evropskoj komisiji.

Ko može učestvovati?

1) *pravna lica* – učesnici u Okvirnom programu mogu biti pravna lica poput:

- istraživačkih instituta i centara;
- fakulteta, visokih škola, univerziteta;
- javna i privatna preduzeća;
- udruženja i

2) *fizička lica (pojedinci)* - za specifični program **Ljudi**.

Kvalifikovane zemlje

Učesnici u sedmom okvirnom programu mogu biti iz bilo koje zemlje, međutim, postoje različite kategorije zemalja koje mogu imati različite uslove za pristup određenim specifičnim programima unutar sedmog okvirnog programa:

- *Zemlje članice Evropske unije (27);*
- *Pridružene zemlje* – sa sporazumima o saradnji unutar nauke i tehnologije koji uključuju finansijski doprinos budžetu okvirnog programa, zemlje zapadnog Balkana (Bosna i Hercegovina);
- *International cooperation partner countries (ICPC)* - neke afričke, azijske, južnoameričke zemlje;
- *Treće zemlje* – sve ostale zemlje.

Prijedlog projekta

Radni programi (Work Programmes)

Konkretni planovi za implementaciju specifičnih programa (Saradnja, Ideje, Ljudi, Kapaciteti) najavljeni su od strane Evropske komisije u godišnjim radnim programima (*Work Programmes*). U radnim programima navedeni su konkretni naučno-tehnički i društveno-ekonomski ciljevi svakog tematskog prioriteta. Daju široku pozadinu tematskim aktivnostima i detaljan tehnički sadržaj istima. Razumijevanje ciljeva radnih programa ključno je za pripremu dobrog prijedloga projekta.

Potrebno je precizno se držati zadanih tematskih uslova kako bi se ostvarili zadani ciljevi (*objectives*) i postigli očekivani rezultati (*expected impacts*). Pronađite temu za koju mislite da odgovara vašem području rada tako da rezultatima svoga istraživanja možete doprinijeti ostvarenju ciljeva koje Evropska unija želi postići kroz odgovarajuću temu/program.

Pozivi za prijavu projekata (Calls for Proposals)

„*Calls for Proposals*“ su službeni pozivi istraživačima za podnošenje prijedloga projekata za posebna područja (tematske prioritete) Okvirnog programa, do određenog datuma - najčešće tri mjeseca od datuma objave poziva.

Uz opis tematskih područja, tema i ciljeva istraživanja, pozivi sadrže i slijedeće važne informacije:

- rok za predaju prijedloga,
- planirani budžet i raspodjelu prema zemljama,
- minimalan broj partnera,
- jednostepena ili dvostepena prijava prijedloga i procedura evaluacije,
- nestandardni kriteriji evaluacije,
- okvirno vrijeme eventualnog kašnjenja evaluacije i selekcije prijedloga projekata.

Za svaki je poziv potrebno detaljno proučiti „*Information Package*“ sa slijedećim dokumentima:

1. *Call Fiche* (osnovni podaci o pozivu)
2. *Work Programme* (teme projekata)
3. *Guide for Applicants* (uputstva za aplikante).

Uputstva se distribuiraju samo elektronskim putem i mogu se naći na CORDIS-ovim stranicama na kojima se objavljuju pozivi.

Savjeti za pripremu prijedloga projekta

- prijavljeni projekt mora u potpunosti biti u skladu s pozivom i ciljevima objavljenog poziva;
- jasno izraženi ciljevi, fokusirani, ne planirati prevelik broj ciljeva;
- evaluatori moraju dobiti dojam da se radi o vrhunski postavljenom naučnom projektu;
- projekt se mora temeljiti na najnovijim spoznajama i tehnologiji uz korištenje najsavremenijih tehnika;
- projekt se mora temeljiti na relevantnoj i recentnoj literaturi da bi recenzija bila pozitivna;
- projekt nejasnih ciljeva, koji nema jasno opisanu metodologiju temeljenu na savremenoj tehnologiji i savremenim spoznajama neće dobiti pozitivne ocjene u ovoj fazi, te nema velike šanse za odobrenje.

TRAŽENJE PARTNERA

Kako naći partnera?

Najbolje je kada se partneri međusobno dobro poznaju i već su radili zajedno na projektima. Ipak, to nije moguće uvijek postići, posebno kada projektne aktivnosti zahtijevaju posebne vještine i ekspertizu.

Postoji nekoliko mogućnosti za pronalaženje partnera:

- objavite svoj profil na „*CORDIS Partner Service*“ stranicama gdje ćete predstaviti sebe i oglasiti da tražite partnere;
- pretražite bazu postojećih profila da provjerite da li neko traži partnera sa vašim kompetencijama, ili je spreman pridružiti se vašem projektu;
- pretražite bazu postojećih projekata iz koje se može saznati ko su već iskusni istraživači;
- mogući izvor informacija o partnerima su i Nacionalne kontakt tačke (NCP) ovisno o temi vašeg projekta;
- tematski info-dani u Bruxellesu.

Sastavljanje konzorcija

Naučna istraživanja u Okvirnim programima odvijaju se unutar projekata strukturiranih na principu saradnje između više partnera koji međusobno dijele zadatke i odgovornosti - što znači da je pronalaženje pravih partnera i formiranje saradnje, odnosno konzorcija, jedno od ključnih stvari u pripreмноj fazi. Konzorcij treba biti sastavljen od minimalno 3 nezavisna partnera iz tri različite zemlje.

Partneri trebaju biti komplementarni jedni prema drugima, ali isto tako moraju imati zajednički interes u rješavanju problematike u okviru naučnog istraživanja. Nadalje, konzorcij mora uspostaviti menadžersku strukturu i procedure ovisno o složenosti projekta. To je jedan od važnijih kriterija u evaluaciji prijedloga. Prema pravilima sedmog okvirnog programa svi članovi konzorcija sklapaju ugovor sa Evropskom komisijom. Prije potpisivanja tog ugovora, svi članovi konzorcija sklapaju Konzorcijski ugovor.

VRSTE PROJEKATA

U okviru FP7 su slijedeće vrste projekata:

1. Kolaborativni projekti (Zajednički istraživački projekti)
2. Mreže izvrsnosti

3. Aktivnosti koordinacije i podrške

1. Kolaborativni projekti su

a) Integrirani projekti (Large-Scale integrating projects)

b) Specifični ciljani istraživački projekti (Small medium scale focused research projects)

a) Integrirani projekti su projekti koji uključuju više partnera koji su usmjereni prema ciljanim istraživanjima. Očekivani rezultat je generisanje novog znanja potrebnog za sprovođenje tematskih prioriteta. Projekti moraju sadržavati istraživačku komponentu, kao i elemente treninga (osposobljavanja) stručnog osoblja. Integracija koju projekt podrazumijeva može biti: vertikalna (od kreatora znanja do aktera uključenih u tehnološki razvoj i transfer), horizontalna (multidisciplinarni aktivnosti), sektorska (integracija javnog i privatnog sektora, posebno univerziteta i istraživačkih instituta i centara), finansijska (javna i privatna sredstva). Evropska komisija sufinansira integrirane projekte bespovratnom podrškom.

Nivo (su)finansiranja je od 4-25 miliona €. Broj učesnika je od 10 – 20. Trajanje je od 3 – 5 godina.

b) Specifični ciljani istraživački projekti su projekti kojima je cilj generiranje i promociju novih znanja. Ovi projekti podupiru istraživanja, razvojno-tehnološke i demonstracijske aktivnosti koje su nešto manjeg obima od onih u integriranim projektima. Nivo (su)finansiranja je od 1 – 4 miliona €. Broj učesnika je 7 – 9. Trajanje projekta je 2 – 3 godine.

Evropska komisija pokriva troškove sufinansiranja u ovom projektu za: istraživanje i tehnološki razvoj 75%, demonstracijske aktivnosti 50%, obrazovanje 100%, vođenje konzorcijskih aktivnosti 100% i ostale aktivnosti 100%.

2. Mreže izvrsnosti

To su višepartnerski projekti. Neophodni su za promociju dugoročne integracije obrazovanja i naučnoistraživačkog rada, kao podrška integriranim istraživačkim aktivnostima u strateškim oblastima evropske kompetitivnosti. Trening (obuka osoblja) je integralni dio ove aktivnosti. Finansijski doprinos Evropske komisije zavisi od projektom predloženih ciljeva pa za: istraživanje i tehnološki razvoj ne finansira, demonstracijske aktivnosti ne finansira, obrazovanje ne finansira, vođenje konzorcijskih aktivnosti finansira 100% i ostale aktivnosti finansira 100%.

Nivo (su)finansiranja je 4 – 10 miliona €. Broj učesnika je 6-12 najviše 20. Trajanje je 4 – 5 godina.

3. Aktivnosti koordinacije i podrške

a) Aktivnosti koordinacije su multinacionalni konzorcijski projekti. Cilj je umrežavanje i koordinacija naučno-istraživačkih i inovacijskih aktivnosti. Uključuje organizaciju i upravljanje zajedničkim inicijativama ili aktivnostima, diseminaciju najbolje prakse, kao i postavljanje zajedničkih informacionih sistema ili ekspertnih timova. Nivo (su)finansiranja je 1 – 4 miliona €. Broj učesnika je 6 – 15. Trajanje je nekoliko mjeseci do 4 godine.

b) Aktivnosti podrške su samostalni ili multinacionalni konzorcijski projekti putem kojih se finansiraju: konferencije, seminari, studije i analize, radne grupe, ekspertni timovi, komunikacijske aktivnosti u svrhu diseminacije, eksploatacije i vrjednovanja prethodnih i aktuelnih rezultata FP7, napretka u stvaranju evropskog istraživačkog prostora, te priprema budućih aktivnosti Evropske unije na području istraživanja i razvoja. U projektima učestvuju istraživačke institucije, organizacije civilnog društva. Nivo finansiranja je 0,03 – 3 miliona €. Broj učesnika je 1 – 15. Trajanje je 9 mjeseci – 2,5 godine.

Evropska komisija sufinansira troškove za: istraživanje i tehnološki razvoj ne finansira, demonstracijske aktivnosti ne finansira, obrazovanje 100%, vođenje konzorcijskih aktivnosti 100% i ostale aktivnosti 100%.

4. Individualni projekti (program Ideje)

a) ERC Starting Independent Research Grant je za istraživače koji započinju sa stvaranjem, ili vode svoj prvi istraživački tim, ili razvijaju svoj nezavisni istraživački program;

b) ERC Advanced Investigator Grant je za istraživače koji su se već osnovali kao nezavisni istraživački «lideri» u svom području rada. Direktno troškove finansira 100%

5. Podrška edukaciji i razvoju kurikuluma istraživača (program Ljudi)

se vrši kroz nekoliko vrsta projekata: početna edukacija, partnerstvo industrija-akademska zajednica, doživotna edukacija, međunarodna saradnja i posebne aktivnosti. Program ljudi – Human potential – 100%.

6. Istraživanja u korist posebnih grupa (posebno malih i srednjih preduzeća)

Najveći dio istraživanja provodi se na univerzitetima, istraživačkim institutima i drugim centrima za potrebe malih i srednjih preduzeća i udruženja malih i srednjih preduzeća.

FINANSIRANJE PROJEKTA

U okviru realizacije FP7, odobren je ukupni budžet od 50,521 miliona EUR, raspoređen u specifične programe kako slijedi:

1. Saradnja	EUR 32,413 miliona
2. Ideje	EUR 7,510 miliona
3. Ljudi	EUR 4,750 miliona
4. Kapaciteti	EUR 4,097 miliona
5. JRC (nenuklearni)	EUR 1,751 milion
6. Euratom (do 2011)	EUR 2,751 milion

Za detaljniji raspored ukupnog budžeta, [kliknuti ovdje](#).

Ugovor o sufinansiranju

Svrha zaključivanja Ugovora o sufinansiranju je: da se utvrde prava i obaveze učesnika (uključujući podnošenje izvještaja, prekida rada itd.), da se utvrdi da li i koji je dio finansijskog učešća Evropske komisije temeljan na naknadi prihvatljivih troškova, ukupnoj sumi ili stopi finansiranja, da se utvrdi koje promjene u konzorciju zahtjevaju objavljivanje kompetitivnog poziva za prijavu projekta, ugovor treba biti u skladu sa načelima Evropske povelje za istraživače, da se utvrde odredbe za određene tipove aktivnosti (posebno prava intelektualnog vlasništva), ugovor o dodjeli sredstava stupa na snagu nakon što ga potpišu koordinator i Evropska komisija, a odnosi se na sve učesnike (partnere).

Projektne aktivnosti

Nedirektne aktivnosti su istraživanja i druge aktivnosti koje provode pravni subjekti (npr. istraživačke institucije, fakulteti, mala i srednja preduzeća) u vlastitom interesu. Veliki dio ovih aktivnosti se temelji na podjeli troškova. Rezultati, u većini slučajeva, ostaju u vlasništvu institucija koje provode aktivnosti.

Direktne aktivnosti su istraživačke aktivnosti koje direktno provodi Zajednički istraživački centar u korist i u interesu institucija Evropske unije. Vlasnik rezultata istraživanja je Evropska unija.

Troškovi na projektu

1. **Dopušteni troškovi** - moraju biti stvarni (ne uključuju predviđene buduće troškove), moraju biti upotrijebljeni za postizanje ciljeva projekta i očekivanih rezultata, moraju biti utvrđeni prema uobičajenom računovodstvenom praksom institucije, moraju nastati tokom trajanja projekta i moraju biti zabilježeni u računima izvođačakod kojeg su nastali.

a) **Direktni troškovi** su vezani uz projekt. Lako se identificiraju i opravdavaju sa računovodstvenim pravilima i načelima izvođača. To su: ukupni troškovi zaposlenih na projektu, materijalni troškovi, nabavka opreme, putovanja, kotizacije, troškovi podugovaratelja, troškovi upravljanja projektom. Na ovaj navedeni dio ne ide PDV.

b) **Nedirektni troškovi** su prihvatljivi troškovi koje učesnik u projektu može identificirati kao troškove koji se direktno odnose na projekt, ali koji se mogu prikazati i opravdati u skladu sa vlastitim računovodstvenim sistemom kao troškovi koji su napravljeni u neposrednoj vezi sa direktnim dopuštenim troškovima nastalim tokom projekta: troškovi uprave i organizacije fakulteta, infrastruktura, režije, zajednička oprema, telefonski troškovi, fotokopiranje, kancelarijski materijal, mjesečne pretplate, porezi, troškovi revizije...

2. **Nedopušteni troškovi** su: troškovi koji nisu vezani za projekt, nedirektni porezi, posebno PDV, kamate, dividende, kursne razlike, provizije za moguće gubitke u budućnosti, troškovi marketinga, prodaje i distribucije. Postupak za oslobađanje od PDV-a za javne ustanove je sljedeći: poslati zahtjev MZOŠ-u kojim se traži dopis za oslobađanje od PDV-a (obavezno navesti osnovne podatke o projektu), MZOŠ će poslati dopis za Poreznu upravu a potom Porezna uprava izdaje potvrdu.

Institucije koje su: pravni subjekti iz zemalja članica ili pridruženih zemalja, međunarodne evropske interesne organizacije, pravni subjekti osnovani u ICPC zemljama i međunarodne organizacije i treće zemlje koje nisu ICPC ispunjavaju uslove za sufinansiranje u FP7. Kad je ostvaren minimalan broj učesnika (3) u projekt se mogu uključiti i zemlje koje ne ispunjavaju navedene uslove (ove zemlje nemaju pravo na susfinansiranje).

Oblici podrške ostvaruju se u tri oblika: povrat prihvatljivih troškova, fiksna stopa uključujući jedinicu veličine i jednokratna isplata ili kombinacija navedenih podrška.

1. Povrat prihvatljivih troškova je: povrat troškova kao najčešći model; sufinansiranje bez ostvarenja profita; može se kombinovati sa modelom jednokratne isplate ili sa modelom fiksne stope za određene aktivnosti u projektu čija obilježja i ciljevi to dopuštaju; učesnici u projektu naplaćuju direktne i nedirektne troškove (jednokratna isplata je uvijek moguća opcija); troškovi moraju biti stvarni (ostvareni tokom projekta, obračunati u skladu sa ustaljenim načelima i praksom obračunavanja troškova i upravljanja, utrošeni isključivo u svrhu ispunjenja ciljeva projekta), evidentirani na računima (ili računima trećih strana) i plaćeni; prosječni troškovi za osoblje zaposleno na projektu mogu biti korišteni u skladu sa navedenim, ne smiju značajno odstupati od stvarnih troškova; finansijska revizija provodit će se kao i u ranijim okvirnim programima, ali je u FP7 racionalizirana.

2. Fiksna stopa

- nedirektni troškovi se računaju kao postotak direktnih troškova
- fiksna stopa uključuje jedinicu veličine – iznosi predviđeni za pojedinu aktivnost (npr. za svako putovanje 2 000 €).

3. Jednokratna isplata

- po svakom pridruženom istraživaču ili instituciji isplaćuje se određena svota
- primjena: Mreže izvrsnosti - specifična jednokratna isplata određena je za Mreže izvrsnosti (ukoliko nije drugačije određeno u radnom programu): izračunata na temelju broja istraživača koji će biti uključeni (23. 500 € po godini i po istraživaču); isplata se temelji na ostvarenju napretka u implementaciji projektnih aktivnosti; nije se primjenjivalo u prvom pozivu za FP7 projekte.
- Za **fiksnu stopu i jednokratnu isplatu** ne treba opravdavati troškove pojedinim računima, nego ostvarenim ciljevima
- Fiksna stopa i/ili jednokratna isplata mogu biti utrošeni za sve aktivnosti - kombinirati sa povratom prihvatljivih troškova
- Modeli jednokratne isplate i fiksne stope ne zahtijevaju opravdavanje u okviru prihvatljivih troškova

Obračun nedirektnih troškova

Svaka organizacija treba izabrati jednu metodu obračuna nedirektnih troškova koju će obično koristiti, a ako je nema, može izabrati onu koja joj je najpovoljnija. Kad se jednom utvrdi način obračuna, onda se treba stalno koristiti bez mogućnosti izmjene.

Opcije za izračunavanje nedirektnih troškova:

1. **Obračun stvarnih nedirektnih troškova** – koji su napravljeni u neposrednoj vezi sa direktnim opravdanim troškovima nastalim u toku projekta (koriste ga institucije koje imaju sistem analitičkog računovodstva)
2. **Standardna fiksna stopa** – stopa od 20% ukupnih direktnih troškova (umanjeno za troškove podugovaranja i troškove koji su odobreni trećoj strani, a nisu upotrijebljeni u svrhu projekta) – moguća samo u slučaju nedostatka sistema analitičkog računovodstva ili neispunjavanja zakonskih preduslova)
3. **Posebna prelazna fiksna stopa** – javne institucije, ustanove srednjeg ili visokog obrazovanja, neprofitne istraživačke organizacije, ili mala i srednja preduzeća koja nisu u stanju sa sigurnošću utvrditi stvarne nedirektne troškove u projektu (nedostatak analitičkog računovodstva), mogu primjeniti stopu od 60% direktnih troškova kada učestvuju u shemama finansiranja koje uključuju istraživanje i tehnološki razvoj i demonstracijske aktivnosti. Koordinacija i podržavanje akcija: naknada nedirektnih troškova može dostići najviše 7% direktnih troškova (umanjeno za troškove podugovaranja i troškove koji su odobreni trećoj strani, a nisu upotrijebljeni u svrhu projekta (ova opcija moguća je za FP7 projekte kojima će poziv za prijavu isteći do 31. decembra 2009. godine. Za FP7 projekte kojima će poziv za projekte isteći nakon tog roka, Evropska komisija će odrediti stopu, koja neće biti niža od 40%.